

QUICKSCAN FLORA & FAUNA

DEMPEN WATERGANG EESERWOLD

OPDRACHTGEVER:
Roelofs Rayon Noord

PROJECTNUMMER:
21143233

DATUM:
27 juni 2023

Bezoekadres
Kroezenhoek 8
7683 PM Den Ham

Postadres
Postbus 12
7683 ZG Den Ham

T +31 (0) 546 67 88 88
E info@roelofsgroep.nl

Tevens vestigingen in
Stadskanaal
Sneek
Steenwijk
Veenendaal
Spijkenisse
Weesp

PROJECTGEGEVENS:

Naam:	Dempen watergang Eeserwold
Nummer:	21143233
Documentnr:	R01-D01-21131233-edn
Status:	Definitief
Datum:	27 juni 2023
Auteur:	[redacted]

OPDRACHTGEVER:
Roelofs Rayon Noord
Kroezenhoek 8
7683PM Den Ham

AUTORISATIE

Naam:	[redacted]
Handtekening:	
Datum:	27-6-2023

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 3
   1.1 Aanleiding 3
   1.2 Doel 3
   1.3 Gebiedsomschrijving 3
2. Natuurwetgeving en natuurbeleid 5
   2.1 Natuurwetgeving 5
      2.1.1 Bescherming van gebieden (Natura 2000) 5
      2.1.2 Bescherming van soorten 6
      2.1.3 Bescherming van houtopstanden 6
   2.2 Natuurbeleid 6
3. Beschermde soorten 8
   3.1 Flora 8
   3.2 Zoogdieren 8
      3.2.1 Vleermuizen 8
      3.2.2 Overige Zoogdieren 10
   3.3 Vogels 10
   3.4 Reptielen 10
   3.5 Amfibieën 11
   3.6 Vissen 12
   3.7 Ongewervelden 12
   3.8 Zorgplicht 12
   3.9 Kansen 13
4. Conclusie en advies 14
   4.1 Beschermde natuurgebieden 14
      4.1.1 Natuurnetwerk (NNN) 14
      4.1.2 Natura 2000 14
      4.1.3 Houtopstanden 14
   4.2 Beschermde flora en fauna 14
      4.2.1 Algemene zorgplicht 14
   4.3 Kansen 14
   4.4 Geldigheid rapportage 15

BIJLAGEN

I. Kader Natuurwetgeving
II. Methodiek Natuurtoets

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Voor de voorgenomen activiteiten, het dempen van een watergang, verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer oplegt. Roelofs Rayon Noord is betrokken bij deze plannen en heeft Roelofs Advies & Ontwerp gevraagd om een QuickScan Flora & Fauna uit te voeren op de locatie.

Bij de uitvoerende fase de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Verplaatsen van materieel;
- Dempen van de watergang.

De werkzaamheden zijn gepland voor september en zullen enkele weken in beslag nemen.

1.2 DOEL

Het doel van deze QuickScan is het verkrijgen van informatie over de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en dan voornamelijk de aanwezigheid van tijdelijke of vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze informatie is nodig ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling.

Door middel van een oriënterend bronnen- en veldonderzoek is onderzocht of de voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot een overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige soorten flora en fauna. De QuickScan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en –beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

1.3 GEBIEDSOMSCHRIJVING

De watergang betreft een sloot iets ten noorden van Steenwijk (figuur 1), ten westen van het Eesermeer. De sloot bevindt zich in een weiland dat tijdens het veldbezoek begraasd werd door schapen. De oevers van de watergang zijn begroeid met onder andere riet, grassen, moerasandoorn en pitrus. In de watergang groeien drijvende waterplanten. De watergang is op sommige punten dichter begroeid en op andere punten minder dicht begroeid. In figuur 2 wordt een impressie van het huidige onderzoeksgebied getoond.

Figuur 1 ligging watergang in het plangebied

Figuur 2 impressie plangebied

2. NATUURWETGEVING EN NATUURBELEID

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen:

1. de bescherming van gebieden
2. de bescherming van soorten
3. de bescherming van houtopstanden

Naast deze wet wordt in Nederland ook Natuurbeleid gemaakt. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

2.1 NATUURWETGEVING

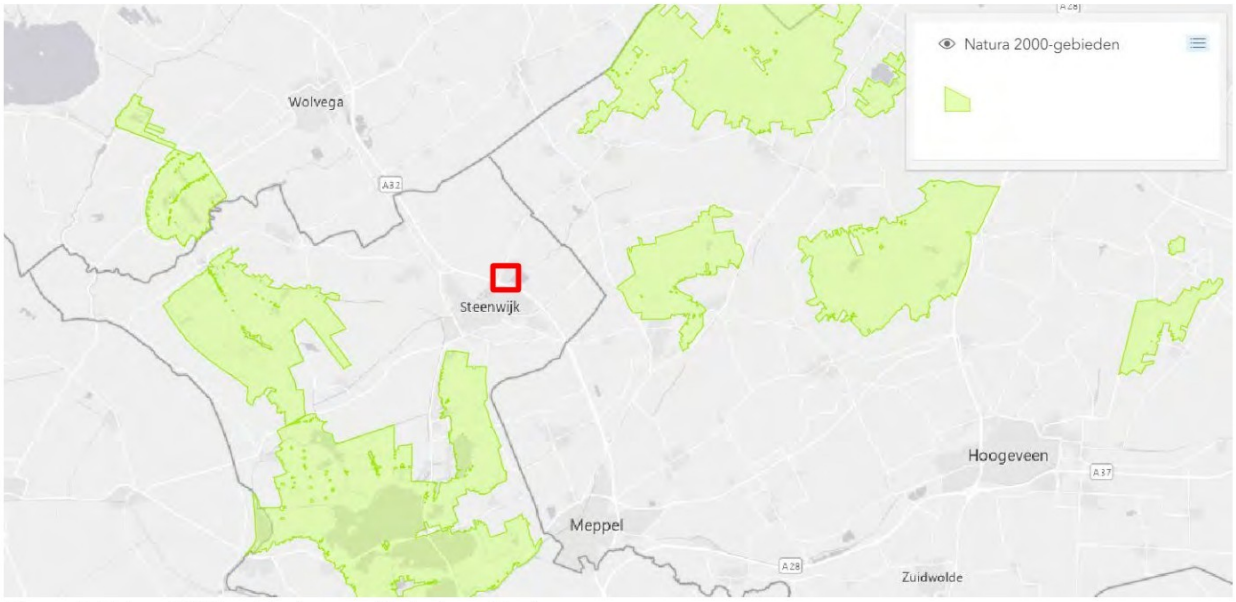
2.1.1 Bescherming van gebieden (Natura 2000)

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Gevolgen plangebied

Het plangebied is minder dan 10 km verwijderd van het Holtingerveld, De Wieden en Weerribben (figuur 3). Op enige afstand, maar binnen 25 km liggen naast de genoemde gebieden nog meerdere Natura 2000-gebieden.

Een toetsing of de werkzaamheden effect hebben op deze gebieden is eerder geborgd in de vergunningsplan procedure van het project. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

Figuur 3 Natura 2000-gebieden rond het plangebied

2.1.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes;

1. beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn
2. beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn
3. beschermingsregime "andere soorten"

Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen. Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 3 wordt verder ingegaan op het onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

2.1.3 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door dieren of het dunnen van bosgebied.

Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m2)
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat

Gevolgen plangebied

In het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig die beïnvloed zullen worden door de werkzaamheden. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

2.2 NATUURBELEID

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming.

In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het bestemmingsplan. Daarnaast moet het plangebied in het NNN of een andere door de provincie beschermde natuurzone liggen. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking. Dit betekent dat in die provincie bij een ontwikkeling waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is altijd een toetsing aan het natuurbeleid moet worden uitgevoerd.

Gevolgen plangebied

Het plangebied bevindt zich niet in of in de directe nabijheid van een NNN-gebied. Voor de voorgenomen ontwikkeling is een ontheffing niet noodzakelijk, want de wezenlijke kenmerken en waarden worden slechts in

beperkte mate aangetast. De kwaliteit en kwantiteit van het NNN op het betreffende gebiedsniveau wordt ondanks de ingreep behouden.

Figuur 4 NNN-gebieden rond het plangebied

3. BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

Het veldbezoek is overdag uitgevoerd door [redacted] (ecologisch deskundige bij Roelofs Advies & Ontwerp. Het veldbezoek is uitgevoerd op 26 juni 2023 bij 22°C, bij halfbewolkt weer met windkracht 3 Bft.

3.1 FLORA

Voorkomen en functie

Er zijn geen meldingen bekend van beschermde plantensoorten in de directe omgeving van de sloot. Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De oevers van de watergang zijn begroeid met onder andere riet, grassen, moerasandoorn en pitrus. In de watergang groeien drijvende waterplanten.

Effecten en ontheffing

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde planten niet noodzakelijk.

3.2 ZOOGDIEREN

3.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het bezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader – Vleermuisverblijfplaatsen).

Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats

In het plangebied zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Kader – Vleermuis verblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen (zie kader). Hetzelfde geldt voor de omgeving rondom het plangebied. Er is daarom geen significante afname van potentieel foerageergebied aan de orde wanneer de sloot wordt gedempt.

Kader – Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en ontheffing

De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes). Het plangebied is geschikt voor gebruik door vleermuizen als foerageergebied. Echter geldt dit ook voor de omgeving van het plangebied, dus er is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Er is geen significante afname van foerageergebied aan de orde. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk.

3.2.2 Overige Zoogdieren

Voorkomen en functie

In het plangebied bevindt zich potentieel leefgebied voor diverse grondgebonden zoogdieren, zoals het konijn en de haas. Echter zijn er geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen aangetroffen bij het veldbezoek.

Effecten en ontheffing

Bij werkzaamheden is het niet aannemelijk dat deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden, omdat er geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen zijn aangetroffen die verdwijnen bij het dempen van de sloot.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor overige zoogdieren niet noodzakelijk.

3.3 VOGELS

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels. Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Er zijn in de directe omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nesten of -leefomgeving. Bij het veldbezoek zijn enkele wilde eenden in de sloot aangetroffen. Er zijn geen nesten aangetroffen. Aangezien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd zijn negatieve effecten op de verblijfplaatsen van deze vogels op voorhand uit te sluiten.

Effecten en ontheffing

Voor alle vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Aangezien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd en er geen jaarrond beschermde nesten zijn aangetroffen, is een overtreding van deze verbodsbepaling niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vogels is niet noodzakelijk.

3.4 REPTIELEN

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de ringslang bekend. Bij het veldbezoek zijn geen reptielen waargenomen.

Voorkomen en functie

De ringslang is gebonden aan waterrijk habitat. Ringslangen zonnen vaak op dijkjes in de buurt van water, waar ze jagen op voornamelijk amfibieën en soms andere gewervelde dieren waaronder vissen. De ringslang gebruikt als voortplantingsplaats composthopen, bladhopen en mestvaalten (Ravon, 2023). Deze zijn bij het veldbezoek niet aangetroffen. Wel vormt de sloot geschikt habitat voor de ringslang (figuur 5).

Effecten en ontheffing

Voor de ringslang geldt géén provinciale vrijstelling. Er zijn geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de ringslang aanwezig binnen het plangebied. Wel maakt de sloot mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van de ringslang. Dit leefgebied gaat verloren bij het dempen van de sloot. Nader onderzoek naar het gebruik van de sloot door de ringslang is noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek naar het gebruik van de sloot door de ringslang is noodzakelijk.

3.5 AMFIBIEËN

In de omgeving van het plangebied zijn de volgende amfibieën bekend. Bij het veldbezoek zijn diverse kikkers, waaronder de groene kikker, waargenomen.

Soort	Provinciale vrijstelling
Bruine kikker	Ja
Gewone pad	Ja
Kleine watersalamander	Ja

Voorkomen en functie

Tijdens het veldbezoek zijn waarnemingen van kikkers gedaan. Voor de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander is in de sloot met zachte oevers geschikt habitat aanwezig (figuur 5).

Effecten en ontheffing

De aanwezige amfibieën zullen worden verstoord bij het dempen van de sloot. Voor de bruine kikker, gewone pad en de kleine watersalamander een provinciale vrijstelling. Verstoring van deze soorten is vanwege deze vrijstelling toegestaan, mits er rekening wordt gehouden met de zorgplicht.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

Figuur 5 habitat voor amfibieën en de ringslang in de sloot

3.6 VISSEN

Voorkomen en functie

Er zijn geen meldingen bekend van beschermde vissen in de directe omgeving van de sloot. Tijdens het veldbezoek zijn er geen vissen waargenomen.

Effecten en ontheffing

Er zijn geen beschermde reptielen aangetroffen in het plangebied. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde. Wel dient de zorgplicht in acht te worden genomen.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vissen is niet noodzakelijk.

3.7 ONGEWERVELDEN

Voorkomen en functie

Van de groep beschermde ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) zijn geen waarnemingen bekend. Bij het veldbezoek zijn libellen en juffers waargenomen.

Effecten en ontheffing

Er zijn geen beschermde ongewervelden aangetroffen in het plangebied. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk

3.8 ZORGPLICHT

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is. De geplande werkzaamheden moeten dus altijd met oplettendheid voor de natuur worden uitgevoerd om onnodige schade te voorkomen.

In het plangebied kunnen ten tijde van de werkzaamheden soorten aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, door te werken met een ecologisch werkprotocol. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd.

Soort(groep)	Maatregel
Zoogdieren (grondgebonden)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien
Amfibieën	Sloot ontwateren voorafgaand aan het opvullen met ander materiaal Opvullen in de richting van een vluchtmogelijkheid
Vissen	Vissen uit de sloot laten verwijderen voorafgaand aan het ontwateren

3.9 KANSEN

Hier worden de kansen beschreven om negatieve effecten op flora & fauna te minimaliseren. Het betreft een aanvullend advies.

Water is een belangrijke sleutelfactor voor de flora & fauna in een gebied. Wanneer de sloot wordt gedempt zal een grote hoeveelheid biodiversiteit in het plangebied verloren gaan. In het ontwerp zou rekening gehouden kunnen worden met de sloot, zodat de sloot waar mogelijk behouden kan worden. Ook kan het verlies van water in het plangebied gecompenseerd worden door de aanleg van nieuwe watergangen, in de vorm van een sloot en/of poel. Hierlangs kunnen broeihopen worden aangelegd (figuur 6), die voor een toename van geschikte voortplantings-plaatsen voor de ringslang kunnen dienen. Zo zullen de negatieve effecten op de biodiversiteit door het dempen van de sloot in het plangebied beperkt blijven.

Figuur 6 broeihoop ringslang

4. CONCLUSIE EN ADVIES

Aan de hand van de resultaten van de QuickScan flora & fauna kan de volgende conclusie worden getrokken:

4.1 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

4.1.1 Natuurnetwerk (NNN)

Het plangebied bevindt zich niet in of in de directe nabijheid van een NNN-gebied. Voor de voorgenomen ontwikkeling is geen ontheffing noodzakelijk.

4.1.2 Natura 2000

Een toetsing of de werkzaamheden effect hebben op Natura 2000-gebieden is eerder geborgd in de vergunningsplan procedure van het project. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

4.1.3 Houtopstanden

In het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig die beïnvloed zullen worden door de werkzaamheden. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

4.2 BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

Op basis van de bureaustudie en het veldbezoek kan worden geconcludeerd dat er soorten aanwezig zijn die vallen binnen het beschermingsregiem zoals bedoeld binnen de Wet Natuurbescherming. **Voor het dempen van de sloot is een nader onderzoek naar het gebruik door de ringslang noodzakelijk.**

4.2.1 Algemene zorgplicht

In het plangebied kunnen ten tijde van de werkzaamheden soorten aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht. **Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.**

Soort(groep)	Maatregel
Zoogdieren (grondgebonden)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien
Amfibieën	Sloot ontwateren voorafgaand aan het opvullen met ander materiaal Opvullen in de richting van een vluchtmogelijkheid
Vissen	Vissen uit de sloot laten verwijderen voorafgaand aan het ontwateren

4.3 KANSEN

Negatieve effecten op de biodiversiteit in het plangebied door verlies van water kunnen worden beperkt wanneer delen van de sloot behouden kunnen worden en/of gecompenseerd worden door de aanleg van nieuwe sloten of poelen. Hierlangs kunnen broeihopen worden aangelegd voor de ringslang.

4.4 GELDIGHEID RAPPORTAGE

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen zoals bijvoorbeeld het kappen van bomen of het verruimen van het plangebied kunnen tot andere conclusies, ten aanzien van de effecten op beschermde soorten, leiden. Is dit niet het geval dan is deze rapportage 3 jaar geldig.

I. KADER NATUURWETGEVING

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn; Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn; Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd3 .
3. Beschermingsregime "andere soorten"; Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep 'Overige soorten').
Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

Beschermde vogels, par. 3.1 Wet Natuurbescherming	Overige Europese beschermde soorten, par. 3.2 Wet Natuurbescherming	Andere (nationaal) beschermde soorten, par. 3.3 Wet Natuurbescherming
Art. 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2: Het is verboden opzeelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art. 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	N.v.t.
Art. 3.1 lid 4 en lid 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te Verstoren.	N.v.t.
N.v.t.	Art. 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art. 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:
1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Figuur 1 geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (artikel 3.1, lid 4 en lid 5). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (artikel 3.10 lid 3). Zie kader – Opzettelijkheid

Kader – Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Nietopzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant…."

Andere bevredigende oplossing(en)
De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (SvI) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding.

De SvI varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de SvI dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De SvI (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader – Staat van instandhouding

1. **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn**: "De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort".
2. **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn**: "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".
3. **Beschermingsregime Overige soorten**: "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan"

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd.

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000- gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening
Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak
De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied
Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes

II. METHODIEK NATUURTOETS

De aanwezige natuurwaarden worden in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

BUREAUONDERZOEK

Voor het bureauonderzoek wordt gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en, indien beschikbaar, regionale verspreidingsinformatie. Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie worden geraadpleegd met betrekking tot planten, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren. Hiervoor worden met name verspreidingsatlassen geraadpleegd:

- NDFF / waarnemingen.nl (Nationale Databank Flora en Fauna, afgelopen 5 jaar);
- De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie (atlassen), welke deels gedateerd zijn, moet blijken of in de omgeving van de locatie in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend.

TERREINBEZOEK

Het terreinbezoek betreft een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Tijdens het veldbezoek wordt gebruik gemaakt van een verrekijker. De eventueel aangetroffen soorten en rust- en verblijfplaatsen die beschermd zijn door de Wet Natuurbescherming worden door de veldmedewerker genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Roelofs Advies & Ontwerp beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt een persoon bedoeld die voor de situatie en soorten waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie en onafhankelijk te werk gaat. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

• op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
• op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
• als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
• zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied).